

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра Туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

На правах рукопису

ДРУЖЧЕНКО АНАСТАСІЯ АНДРІЇВНА

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ПОДІЛЬСЬКОГО РЕГІОНУ

Спеціальність 242 Туризм
(код) (назва спеціальності)

Освітня програма Туризм
(назва)

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Науковий керівник:
Тесленко Тетяна Вікторівна,
кандидат економічних наук, доцент

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол засідання кафедри

№ 9 від 14.06.2022

Завідувач кафедри

(підпис)

Тетяна Тесленко
(Ім'я, прізвище)

Дніпро, 2022

ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу
Рівень вищої освіти бакалавр
Спеціальність 242 «Туризм»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри туристичного та
готельно-ресторанного бізнесу

 /Тесленко Т.В./

« 11 » 04 2022 року

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ (ПРОЕКТ) СТУДЕНТУ**

Дружченко Анастасія Андріївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ
ПОДІЛЬСЬКОГО РЕГІОНУ

керівник роботи
(проекту)

Тесленко Т.В., к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом по Університету від 06.05.2022 р. № 25-02

2. Строк подання студентом роботи (проекту) 10.06.2022 р.

3. Вихідні дані до роботи (проекту): статистична звітність міжнародних організацій, регіональних об'єднань та органів державної влади країн; наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань глобальної проблематики розвитку світового туризму; національні та міжнародні нормативно-правові документи.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Вступ

Розділ 1. НАУКОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ

Розділ 2. АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ

Розділ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ У ПОДІЛЬСЬКОМУ РЕГІОНІ

Висновки

Список використаних джерел.

Анотація

Відомості про об'єм пояснювальної записки: 79 стор., 14 рис., 7 табл., 27 джерел.

Ключові слова: демографія, кластер, підприємницька діяльність, принцип, район, регіон, спеціалізація, стратегія, туроператор, фактор.

Перший розділ містить огляд публікацій закордонних авторів та літератури з питань формування економіки регіонів, принципи та фактори розміщення продуктивних сил та висвітлено місце Подільського регіону в системі територіального поділу праці.

У другому розділі проведено комплексний аналіз за 2017-2020 роки кількості осіб підприємницької туристичної діяльності, юридичних осіб, що здійснюють зазначену діяльність та фізичних осіб-підприємців відповідно.

У третьому розділі запропоновано заходи щодо подальшого розвитку туризму у Подільському регіоні з урахуванням того, що туризм є складовою життєдіяльності особистості.

ANNOTATION

Information on the volume of the explanatory note: 79 pages, 14 figures, 7 tables, 27 sources.

Keywords: Demography, cluster, entrepreneurial activity, principle, district, region, specialization, strategy, tour operator, factor.

The first section contains a review of publications of foreign authors and literature on the formation of the economy of the regions, the principles and factors of placement of productive forces and the place of Podilsky region in the system of territorial division of labor is covered.

The second section conducted a comprehensive analysis for 2017-2020 the number of persons of business tourist activity, legal entities carrying out the specified activity and natural persons-entrepreneurs, respectively.

The third section proposes measures for further development of tourism in the Podilsky region, taking into account that tourism is a component of personality life.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ	9
1.1. Огляд публікацій закордонних авторів та літератури з питань формування економіки регіонів	9
1.2. Принципи та фактори розміщення продуктивних сил (РПС).....	17
1.3. Подільський регіон в системі територіального поділу праці	28
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ	39
2.1 Туристичний сектор як складова економіки Подільського регіону.....	39
2.2 Аналіз кількості осіб підприємницької туристичної діяльності у Подільському регіоні в 2017-2020 рр.	44
2.3 Аналіз туристичної діяльності юридичних осіб в Подільському регіоні в 2017-2020 рр... ..	47
2.4. Аналіз туристичної діяльності ФОП у Подільському регіоні в 2017-2020 рр.....	52
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ У ПОДІЛЬСЬКОМУ РЕГІОНІ	58
3.1 Туризм як складова життєдіяльності особистості	58
3.2 Напрями розвитку туризму Подільського регіону у 2022 році.	60
ВИСНОВКИ	65
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТОК	69

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що туризм стабільно розглядається однією з найбільш потужних та перспективних галузей як світового господарства в цілому, так й на рівні кожної окремої держави. Як свідчить світова статистика – туризм відіграє важливу роль як у вирішенні економічних, так й у вирішенні соціальних проблем.

Аналізувати значення туризму в Україні доцільно одночасно з більш детальним розглядом впливу туризму на розвиток кожного економічного району держави тому, що кожний економічний район в залежності від розвитку продуктивних сил створює особливі умови для становлення різних видів туризму як тих, що склалися історично, так й сучасних, що тільки набувають свого розвитку. Тому в межах даного дослідження розвиток туризму розглядається в одному конкретному економічному районі та його областях.

Слід зазначити, що створення теоретико-методологічного обґрунтування щодо процесу економічного районування сприяє цілеспрямованому комплексному розвитку та територіальній організації суспільного виробництва, обґрунтуванню раціонального розміщення виробництва та сфери послуг у регіонах, вдосконаленню спеціалізації регіонів. Безумовно, що туризм відіграє в цих процесах важливу роль.

Так, в процесі формування спеціалізації регіону науковці радять враховувати наступні критерії, а саме:

- географічне розташування району;
- наявність природничих ресурсів;
- стан розвитку транспортної системи;
- демографічну ситуацію;
- менталітет;
- перспективні галузі, включаючи туризм та інші фактори.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною основою

служать праці таких українських та закордонних науковців: Сучасний стан і тенденції розвитку туризму дістали відображення у працях вітчизняних науковців, серед яких: В.В. Джинджоян, В.А. Квартальнов, В.Г. Ковалевський, Н.М. Кузнецова, В.Ф. Кифяк, М. Мальська, Л.В. Марценюк, І.Л. Сазонець, В. М. Торяник, Т. Ю.Чаркіна, а також ряд інших авторів.

Мета роботи полягає в дослідженні історії, сучасного стану, тенденцій та перспектив розвитку туризму в даному економічному районі.

Досягнення мети дослідження передбачає постанову та розв'язання наступних завдань:

- дослідження історії становлення та розміщення продуктивних сил в даному економічному районі;
- дослідження принципів та факторів розміщення продуктивних сил в даному економічному районі;
- аналіз сучасного стану туристичного сектору як складової економіки регіону;
- аналіз діяльності туроператорів в регіонах, що входять в досліджуваний економічний район за останні три роки;
- визначення основних переваг та недоліків роботи туристичної індустрії за допомогою сучасних видів аналізу;
- визначення перспектив розвитку туристичної галузі в межах даного району.

Об'єктом дослідження є сукупність теоретичних, науково-методичних та прикладних положень щодо розміщення та розвитку продуктивних сил Подільського економічного району. як відносно нової сфери діяльності на ринку послуг.

Предмет дослідження – аналіз сучасного стану туристичної діяльності Подільського економічного району, як відносно нової сфери діяльності на ринку послуг, його впливу на подальший розвиток областей, що входять в

досліджуваний економічний район.

Методологія дослідження. Під час дослідженні були використані такі методи:

1) системний підхід – для дослідження функціонування економіки району як цілісної множини елементів, що входять у його територіально-виробничі комплекси;

2) аналіз – з метою вивчення окремих елементів об'єкту дослідження; для пізнання властивостей різних елементів продуктивних сил ;

3) порівняння – у другому розділі, під час зіставлення туристичної діяльності туроператорів та фізичних осіб-підприємців в сфері туризму; спеціально-наукові – математичні методи – для визначення динаміки розвитку туристичної галузі району; статистичні методи – у другому та третьому розділі для більш глибокого розуміння ситуації у галузі туризму ;

4) історичний метод – дослідження історії розвитку туризму в регіоні та його територіально-адміністративних одиницях ;

5) інші методи, а саме: у першому розділі для викладення теоретичної частини – абстрагування та узагальнення; у другому розділі – синтез та аналогія; у третьому – прогнозування.

Інформаційну базу дослідження склали наукова література та періодичні видання, аналітичні дані з різних напрямків діяльності підприємств, що розташовані в межах даного економічного району, матеріали органів державної статистики України щодо розвитку туризму, а також результати досліджень, виконаних автором.

Структура дипломної роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку бібліографічних посилань використаних джерел та додатків. В роботі розміщено 7 таблиць та 14 рисунків. Список бібліографічних посилань використаних джерел включає 27 найменувань, додатки викладено на 10 сторінках. Загальний обсяг роботи 78 сторінок.

Висновки

З урахуванням теми обраного дослідження, індивідуального завдання та мети представленої бакалаврської роботи, що обумовила постанову та розв'язання певних завдань, можна зазначити певні результати.

В першому розділі роботи досліджено історію становлення та розміщення продуктивних сил як в Україні так і в даному економічному районі. Зазначено, що у сукупності наявних теорій регіональної економіки чільне місце посідають теорії розміщення виробництва саме закордонних авторів, що вважаються її засновниками: Й. Тюнена, В. Лаунхардта, А. Вебера, В. Кристаллера. Доведено, що застосування цих теорій доцільно як у сфері виробництва, так й у сфері послуг, до яких відноситься туризм; наведено принципи та фактори розміщення продуктивних сил, які можуть бути застосовані в будь-якому економічному районі.

У другому розділі роботи виконано аналіз сучасного стану туристичного сектору як складової економіки Тернопільської, Хмельницької та Вінницької областей. Для вищевказаних областей виконано аналіз діяльності туроператорів в регіонах, що входять в досліджуваний економічний район за 2017-2020 роки, показана динаміка кількості осіб підприємницької туристичної діяльності та на підставі представленого графічного матеріалу визначено основні переваги та недоліки роботи туристичної індустрії за допомогою порівняльного аналізу.

З урахуванням виконаних досліджень доведено, що туристично-рекреаційний комплекс має перспективи як для розвитку Подільського економічного району в цілому, так й для кожної його області окремо, що зазначено у Програмах стратегічного розвитку відповідно кожного регіону й свідчить про туристичний інтерес зазначених областей.

Тому у третьому розділі наведено напрями та конкретні заходи щодо подальшого розвитку туристичної сфери Подільського економічного району.